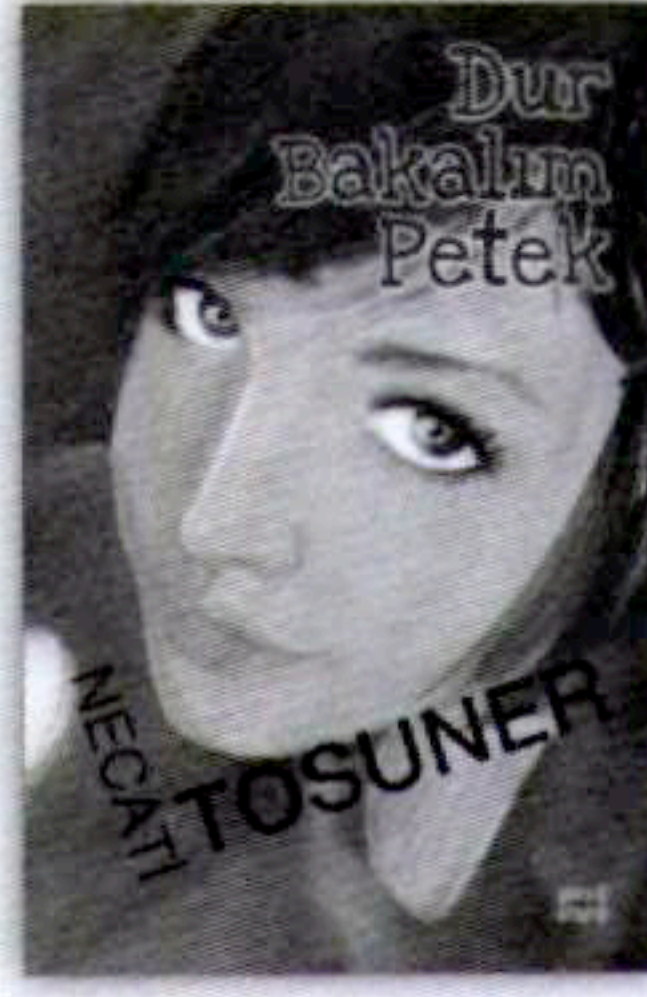
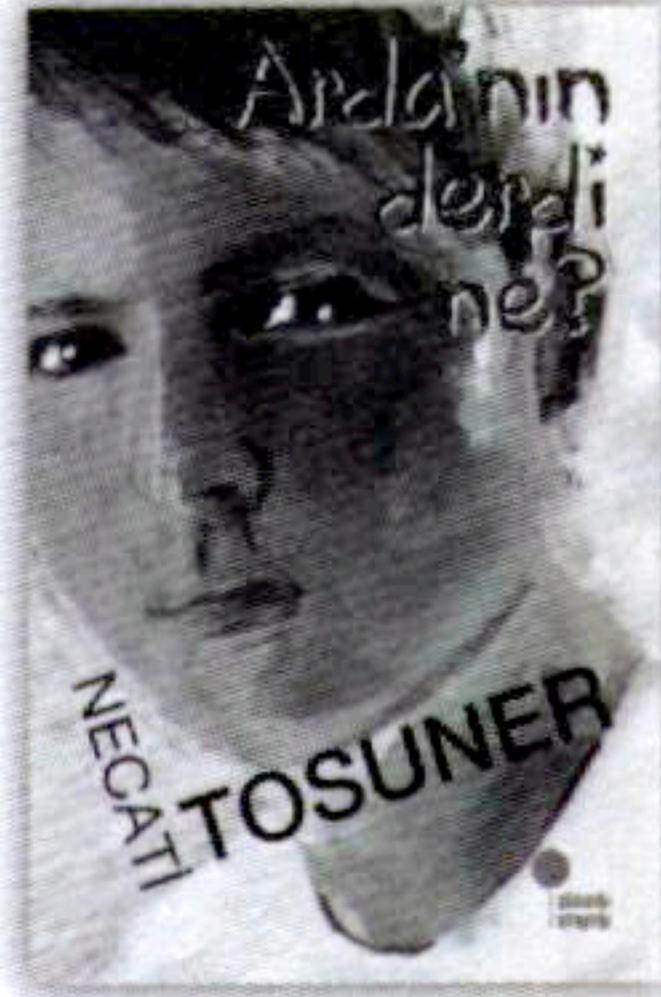

Adil İzci NECATİ TOSUNER İLE SÖYLEŞİ

Yetişkinler de okursa iyi olur, ama bu iki roman çocuklar için yazıldı.

Arda'nın Derdi Ne?, Roman, **Günışığı** Kitaplığı
Dur Bakalım Petek, Roman, **Günışığı** Kitaplığı

• Değerli Necati Tosuner, iki kitabınız, Arda'nın Derdi Ne? ve Dur Bakalım Petek üzerine sohbet edelim istiyorum. İlk izlenimim, iyimserlik... Roman kişilerine genellikle olumlu yaklaşım... Bunlar, idealize etmeye, giderek yapaylığa götürebilir yazarı. Fakat sizde ne idealize etmek, ne de yapaylık söz konusu. Bana öyle geliyor ki -bu saptamalarım yerindeyse- siz roman kişilerine yazar gözlerinizle değil, günlük hayattaki olağan insan gözlerinizle bakıyorsunuz. Daha kısa söylemeyi denersem, kendi hayat sıcaklığınızla! Sanıyorum giz burada! Ne diyorsunuz?

- Evet, yetişkinler de okursa iyi olur, ama bu iki roman çocuklar için yazıldı. Yani idealize etmek kaçınılmazdır. Dahası, bence gereklidir. Neyin ve nasıl idealize edildiğine; yazarın içtenliğine ve becerisine göre, hedefe başarıyla ulaşılır ya da yapaylık kuyusuna düşülür. Yapaylık kolay düşülen bir kuyudur. Masal kıvamında olan anlatılarda bile, "Ama bu bir masal..." diye savunulsa da, iyi kurulmamış denklemler yüzünden yapaylık kuyusunda yitip gitmek vardır. Yazarken çocuğu adam yerine koymak, bizi bundan -bir ölçüde de olsa- koruyabilir.

• İyimserlik demiştiniz...

- Kötümser yazana sormak gerek: "O zaman niye yazıyorsun?.." Öyle değil mi, intihar edecekse etsin. İntihar edeceğini niçin yazıyor?.. Bundan ben şunu anlıyorum: Demek ki, bir umut var. En kötümser zamanlarımda bile bir umut yeşertmeyi başardım ben. Yazar olarak başka gözle bakmak... Hoş bir avuntu olabilir. Karınca nasıl ezilir diye göstermeli midir yazar?.. Hele çocuğa... Ben bundan sakınırım. Bu beni karıncaezmez yapmaz elbet.

• Bir film ya da oyun izler, bir öykü ya da roman okurken kişilerden biri bize en yakın gelir, tutar onunla özdeşleşir.

Necati Tosuner

riz. Sizde öyle de olmuyor. Bir kişiyle özdeşleşmek değil, anlattığınız ortamda bulunmak isteği... Yazarken okur için bunları öngörüyor musunuz?

- Kendimi çok övüyor olmadan ne diyeyim?.. Peki, rol dağılımı iyi olsun. Ayrıntılar inceden inceye işlenmiş çünkü. Bir rol çalma savaşına da yer bırakmıyor. Ses tonu ayarlı. Toz duman çıkarmayan bir esinti var... Orada bulunmaktan hoşnut olmak... Yazarken, okur için öyle öngörü falan gibi saplantılarım yoktur. Ama yazdıktan sonra çok ayıklarım. O da işe yarar.

• Bu bağlamda, sadece Arda'nın Derdi Ne? romanındaki "Aygül", biraz ayrıksı duruyor gibi. Kaptıslı, eh kıskanç yönleri de var. "Aman" dedim, "şimdi bir eleştirmen, erkek egemen toplumun bakış açısı diye tutturmasın!"

- Aygül nedeniyle Necati Tosuner için erkek egemen toplumun bakış açısı diyecek biri varsa, ona söyleyecek kısa ve anlamlı bir sözüm var: Yuh!

• Öyle değil aslında; siz bu romanlarda büyüme, olgunlaşma çağındaki kişilere de, daha doğrusu öncelikle onlara yer veriyorsunuz.

- Arda'yı anlatırken ona bir "ne onunla, ne onsuz" durumu yaşatmak istiyorsak, kız karakter Aygül, kitapta anlatıldığı gibi olmak zorundadır. Ya da, benim elimden gelen ancak budur. "İzmir'in kızları" şakasını da yanlış anlayan olursa, ne diyeyim?.. Eh, güzel olur!

• O yaşların bütün doğallığıyla ve elbet o yaşlara bürünerek... Yani yeniden çocuk ve genç olarak... Bu süreci biraz konuşalım mı?

- Peki, şöyle diyelim: Sanki. İnandırıcılıktaki gizemli sözcük bu. Yazarsan, her kahraman sensin -sanki. Ama burada biraz daha fazlası var: İki romanda da, anlatılmak istenenin hep geriye dönüp bırakılan yerden alınarak yeniden sürdürüldüğü bir anlatım biçimi var. Çocuğu adam yerine koymak derken söylemek istediklerimden biri de budur.

Yetişkinler için severek kullandığım bu biçimi, onun tadını, çocuklardan esirgemek istemiyorum. Peki, anlaşılması zorlaşır mı?.. Evet, olabilir. Demek ki, yazar için biraz daha fazla bir çaba göstermesi gerekecek -çocukları sevmek böyle olur.

• Buna da değinelim: Arda'nın dedesinin ortadan yitimini bir yana bırakırsak, iki romanda da önemli bir olay yok. Günlük hayatın olağan seyri... Olağan mutluluklar, olağan durumlar ve sorunlar... Ne dersiniz?

- "Yapmayın!" derim. Petek var. "İnsanlık öldü mü?" diye bayrak açıyor kız. Hiç de olağan sayılmaz.

• Ola ki ben de yıllardır öyle düşündüğüm için aynı sonuca bir daha vardım: Hayatın asıl ilginçliği olağanlığında demek istiyorum.

- Yitirince değerini bilmenin anlamlı bir durum olması, bizi sevindirmeye hiç de yetmez. Yetseydi, aşklar pat! diye sona ermezdi. Gençken hiç aklıma gelmedi: Gerçek bir Eskimo olmayı istemek... Dinginliği aramaktan daha büyük serüven var mı?.. Günümüzde olağandışı oldu dinginlik.

• Yalınlık! Ama o yalınlık içinde gerekli her sözü de söyleyebilmek... Sizde saptadığım bir nitelik de bu. Yönteminizi konuşalım mı biraz? Yazıyor, eleye eleye bu yalınlığa mı getiriyorsunuz, yoksa tümce tümce mi gidiyorsunuz?

- Kalemle, kâğıtlara yazarım. Çağrışımlar önemlidir, biliyorsunuz. Aklıma gelenleri not ederim. Yazdıkça, temize çekerek yeniden yazarım. Kendimle dalga geçer, oranın üstüne bir çarpı atar, yeniden yazarım. Biraz yol aldıkça, bilgisayara aktarır, çıktı alırım. Onun üstünde çalışırım. Ekranı çalışmayı sevmem. Yazdıklarımı sesli olarak okurum. Beğenmezsem, hiç acımam. Yırtıp atmayı da yazmak kadar severim.

• Sonra o tümceleriniz de kısa genellikle. Bazen tek bir sözcük! Ama etkin! Bana kalırsa, okur bu sayede metne daha fazla katılıyor.

- İçimden öyle geliyor dersem, yalan olmaz. Kim kimi daha çok seviyor: Hangi sözcük hangi sözcüğü?.. Hangi tümcede sıra şimdi?.. İnsan böyle düşünse, bir sayfa yazamaz.

• İletilerinizin örtülü olmasını da güzel buldum ben. Dede'nin cüzdan satın alması, yüzyıllık ıhlamur ağacının deniz görünmüyor diye kesilmesi, yağmurda kazayı izleyenler, Ersin'in okumayı öğrendiği ilk sözcüğün "kontör" olması... Ama bunları ve daha ötesini okurlara bırakalım ve bu kez siz bana sorun: Bu iki kitaptan en sevdiğim yer neresi?

- En sevdiğiniz...

• "Dedem öyle diyordu: Çocuk bahçelerinin özel bir kokusu olmuştur. Çocuklar o kokuyu taa uzaktan almış. O yüzden, yetişkinlerden önce çocuklar sezerlermiş nereden bir çocuk bahçesi olduğunu. O yüzden, öyle can atarlarmış çocuk bahçesine gitmek için. Ya!"

- Yoksa öyle değil midir? Çocuksu tüm yalanlar, yaşasın!

• O halde, elleriniz dert görmesin ki daha nice yeni kitaplarınızı okuyalım!

- Sağolun.